

**Satakunnan
hyvinvointialue**

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI- SUUNNITELMA

2026–2029

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialue

15.1.2026

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	2
2. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN TILANNEKUVA.....	3
2.1. Satakunnan hyvinvointialue ja vanheneva väestörakenne	3
2.2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila.....	5
3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN.....	11
3.1. Perhekeskustoiminta	11
3.2. Perhekeskusten toiminnasta.....	14
3.3. Lastensuojelu	16
3.3.1. Lastensuojelun avohuolto	16
3.3.2. Lastensuojelun sijaishuolto	17
3.3.3. Lastensuojelun jälkihuolto	18
3.3.4. Lastensuojelun laitostoiminta (hyvinvointialueen omat palvelut).....	19
3.4. Osallisuus.....	20
3.5. Yhteistyö eri tahojen kanssa	22
3.5.1. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja hyvinvointialue	22
3.5.2. Yhteistyö 3. sektorin kanssa	26
3.5.3. Yhteistyö kuntien kanssa	27
3.5.4. Yhteistyö poliisin kanssa.....	27
3.5.5. Yhteistyö palveluntuottajien kanssa	28
4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA SEURANTA	29
4.1. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvään uneen	30
4.2. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen mahdollisuuksia	31
4.3. Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden turvallisuus lisääntyy	32
4.4. Yhteistyön lisääntyminen eri ammattilaisten ja tahojen kanssa, jotka tuottavat Satakunnassa palveluja lapsille, nuorille ja perheille	33
5. LÄHTEET	34

1. JOHDANTO

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma perustuu lastensuojelulain 12 §, jossa hyvinvointialueen on laadittava lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueen toimintaa koskeva alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Satakunnan hyvinvointialueella ensimmäinen alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laadittiin vuosille 2024–2025 ja tämä toinen suunnitelma laaditaan vuosille 2026–2029. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa hyvinvointialueen laajaa hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa, ja sen tavoitteena on tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelu perustuu tiettyihin kansallisiin ja paikallisiin dokumentteihin. Kansallisen lapsistrategian näkökulmasta hyvinvointisuunnitelmassa korostuvat lapsen osallisuuden vahvistaminen, eriarvoisuuden torjunta sekä lasten, nuorten ja perheiden tarpeita vastaavien palvelujen vahvistaminen. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteet pohjautuvat lapsen edun, syrjimättömyyden ja lapsen näkemysten huomioimiseen. Ohjaavina dokumentteina toimivat myös tämän suunnitelman tekovaiheessa voimassa olevat Satakunnan hyvinvointialueen strategia ja arvot: palvelemme yhdenvertaisesti, kohtaamme inhimillisesti, toimimme ammatillisesti ja uudistamme vastuullisesti.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisältää tietoa satakuntalaisten lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta, hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista. Suunnitelman sisältää tiedot myös lastensuojelun tarpeesta, lastensuojeluun varattavista voimavaroista ja lastensuojelun palvelujärjestelmästä. Suunnitelmassa kuvataan yhteistyötä alueen eri viranomaisten sekä lasten ja nuorten palveluita tuottavien tahojen välillä. Suunnitelmaan on laadittu yhdessä yhteistyötahojen kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta.

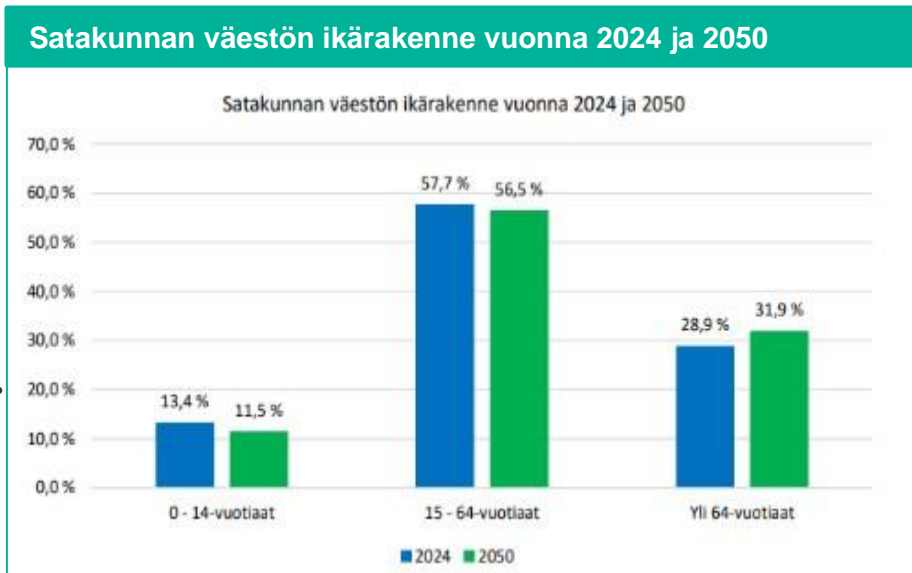
Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnasta on vastannut lasten, nuorten ja perheiden (LNP) palveluiden vastuualuejohtajat ja vastuuyksikön päälliköt, HYTE-tiimi, hyvinvointialueen eri toimialueet ja alueen eri hyvinvointitoimijat.

2. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN TILANNEKUVA

2.1. Satakunnan hyvinvointialue ja vanheneva väestörakenne

Satakunnan hyvinvointialueella on 16 kuntaa: Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Jämijärvi, Kaanpää, Karvia, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkö ja Ulvila.

Satakunnan alueella vuodesta 2010 vuoteen 2024 ikärakenteessa on tapahtunut muutosta siten, että 0–64-vuotiaiden määrä on vähentynyt ja yli 65-vuotiaiden määrä on lisääntynyt. Lasten (0–17-vuotiaiden) määrä on laskenut vuodesta 2010 7406:lla. (Satakunnan hyvinvointialueen demografinen, kehitys, kilpailukyky ja tulevaisuus, 2025.) Tilastokeskuksen mukaan Satakunnassa oli vuonna 2024 lapsia ja nuoria (alle 18-vuotiaita) noin 35 200 yhteensä kaikissa Satakunnan kunnissa. Kuviossa 1 on kuvattu Satakunnan väestön ikärakenne vuonna 2024 ja 2050, ikääntyneiden osuus lisääntyy ja nuorempien osuus vähenee, eniten 0–14-vuotiaiden osuus laskee.

Kuvio 1. Satakunnan ikärakenne vuonna 2024 ja ennuste 2050. (Satakunnan hyvinvointialueen demografinen, kehitys, kilpailukyky ja tulevaisuus, 2025.)

0–17-vuotiaat Satakunnan hyvinvointialueella			
Kunta	2023	2024	2045
Eura	1988	1953	1304
Eurajoki	1814	1749	1011
Harjavalta	1077	1049	705
Huittinen	1604	1551	1164
Jämijärvi	298	292	192
Kankaanpää	2093	2066	1476
Karvia	326	315	251
Kokemäki	1066	1004	768
Merikarvia	524	508	372
Nakkila	869	844	537
Pomarkku	327	326	228
Pori	13798	13590	10566
Rauma	6536	6409	5205
Siikainen	169	165	99
Säkylä	998	958	622
Ulvila	2492	2430	1764

Taulukko 1: 0–17-vuotiaiden määrä 31.12. vuosittain ja kunnittain Satakunnassa sekä vuoden 2045 ennuste. (Tilastokeskus, 2025)

Elävänä syntyneet Satakunnan hyvinvointialueella		
Kunta	2023	2024
Eura	78	92
Eurajoki	52	51
Harjavalta	32	32
Huittinen	64	52
Jämijärvi	10	13
Kankaanpää	71	74
Karvia	8	11
Kokemäki	35	28
Merikarvia	23	18
Nakkila	33	37
Pomarkku	16	12
Pori	590	593
Rauma	251	238
Siikainen	4	4
Säkylä	32	30
Ulvila	86	85

Taulukko 2: Elävänä syntyneet Satakunnan hyvinvointialueellakunnittain (Tilastokeskus, 2025)

Satakunnan hyvinvointialueella syntyvien lasten määrä on tippunut tasaisesti jo pidemmän ajan (kts. taulukko 2). Tilastokeskuksen (2025) mukaan Satakunnan alueella vuonna 2015 elävänä lapsia syntyi 2013 ja vuonna 2024 1370. Yllä olevista tilastokeskuksen taulukoista käy ilmi, että osassa Satakunnan hyvinvointialueen kunnista syntyvyys on jäänyt hyvin pieneksi (Taulukko 2) ja monessa kunnassa alaikäisten määrä on laskenut vuodesta 2022 vuoteen 2024 (Taulukko 1). Satakunnassa ennusteen mukaan vuonna 2045 0–17-vuotiaiden määrä laskee kaikissa Satakunnan kunnissa.

Vuonna 2022 koko Satakunnan huoltosuhte oli 73,5 %, ja vuonna 2024 se oli 73,3 %. Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on (Sotkanet).

Satakunnan alueella alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on korkein Ulvilassa ollen 15,7 % ja matalin Säkylässä ollen 12,0 %, kun Satakunnan hyvinvointialueella heitä on keskimäärin 13,4 % väestöstä. Satakunnan hyvinvointialueella oli vuonna 2022 lapsiperheitä 19 842 ja vuonna 2024 19 161, joista 4800 (25 %) oli yhden vanhemman perheitä. Eniten lapsiperheitä asui Porin seudulla ja vähiten Pohjois-Satakunnassa. (Tilastokeskus, 2025.) Lapsiperheiden osuus perheistä oli vuonna 2024 33,7 % (Alueellisen hyvinvointikertomuksen 2025–2029 kertomusosa).

Valtaosassa Satakunnan kuntia väestömuutos on negatiivinen, mutta poikkeuksena Kankaanpäässä (+84), Porissa (+199) ja Raumalla (+136) väestö on lisääntynyt vuonna 2024 (Tilastokeskus, 2025).

2.2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila

Satakunnan alueellisen hyvinvointikertomuksen kertomusosassa 2025–2029 seuraavat aiheet on nostettu lasten ja nuorten hyvinvoinnin huolenaiheiksi ja onnistumisiksi.

HUOLENAIHEET: Lasten ja nuorten elintavat ovat heikentyneet

- Lasten ja nuorten ylipaino on melkein kaikissa ikäluokissa maan korkein.
- Elintavoissa haasteita: aamupalan ja koululounaan väliin jättäminen sekä kasvisten, hedelmien ja marjojen vähäinen käyttö ja nuorten unensaanti jää alle suositusten.
- Viidesluokkalaisten Move! -tulosten mukaan toimintakyvyltään heikoimpien joukko on kasvanut ja tulokset ovat maan heikoimmat.
- Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt. 4. ja 5. luokan oppilaista ja yhä useampi yläkoululainen ja lukiolainen käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta.

Kokemus omasta osallisuudesta ja mielen hyvinvointi heikentyneet

- Erittäin heikon osallisuuden kokemukset ovat lisääntyneet.
- Kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta kokevien määrä on nousussa yläkoulussa ja ammatillisessa oppilaitoksessa.

Turvattomuuden kokemukset kasvaneet

- Nuoret kokevat aiempaa enemmän koulukiusaamista.
- 4. ja 5. luokan oppilaat kokevat lisääntyen seksuaalista häirintää.

ONNISTUMISET:

- Päivittäin vähintään tunnin liikkuvien osuus on kasvanut.
- Lasten ja nuorten kokemus keskinkertaisesta tai heikosta terveydentilasta on vähentynyt.
- Kahdeksaluokkalaisten toimintakyky on menossa parempaan suuntaan verraten vuoteen 2021.
- Vahvan positiivisen mielenterveyden kokemukset ovat lisääntyneet toisella asteella. Yksinäisyyden kokemukset ovat vähentyneet yläkoulussa ja toisella asteella.
- 8. ja 9. luokan oppilaat ovat kokeneet vähemmän häiritsevää seksuaalista ehdotetta tai ahdistelua.
- Nuorten nuuskan käyttö ja kannabiksen kokeilu ovat vähentyneet.
- Mahdollisuudet keskustella aikuisten (koulun aikuisten ja vanhempien) kanssa on parantunut (kouluterveyskysely 2025)

Terveys, liikunta ja hyvinvointi

Yhä harvempi lapsi ja nuori arvioi terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Erityisesti 4. ja 5. luokkalaisten kokemus omasta terveydentilastaan on alkanut parantumaan. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Satakunnassa ylipainoisten (ISO-BMI vähintään 25 kg/m²) lasten (2–6-vuotiailla) osuus on Suomen korkein ollen 24 %. Ylipainoisuus on yleistä jo varhaislapsuudesta lähtien, ja lisääntyy iän

myötä. Toisella asteella opiskelevista nuorista ylipainoa esiintyy erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Suuri osa nuorista ei syö koululounasta päivittäin, aamupala jää usein väliin ja kasvien, hedelmien sekä marjojen käyttö on vähäistä. Aamupalan ja koululounaan syömättä jättäminen on kasvussa. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Nuorten unensaanti jää monilla alle suositusten, esimerkiksi yli puolet ammattikoululaisista nukkuu alle 8t. Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan vähän nukkuvien määrä on jälleen noussussa, vaikka pidemmän aikavälin tarkastelussa suunta on laskeva. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Terveysliikuntasuosituksen mukaisesti, eli vähintään tunnin päivässä, ilmoitti liikkuvansa 27 % Satakunnan 8. ja 9. luokan oppilaista. Tämä luku on ollut kasvusuunnassa jo usean vuoden ajan. Kasvujohtoisesta kehityksestä huolimatta yläkouluikäisistä reilu 70 prosenttia ei yllä suosituksen tasolle. Neljäs- ja viidesluokkalaisista vielä 42 prosenttia ilmoittaa liikkuvansa vähintään tunnin päivässä.

Vuoden 2025 Move!-mittauksissa viidesluokkalaisista noin 40,4 % sijoittui toimintakyvyltään heikoimpien joukkoon, mikä on enemmän kuin koko maan keskiarvo 35 %. Satakunnassa osuus on kuitenkin laskenut verrattuna vuoteen 2024. Kahdeksaluokkalaisten kohdalla viime vuoden tuloksiin verrattuna heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus on noussut ollen nyt noin 45 %. (Sotkanet.)

Mielen hyvinvointi, osallisuus ja turvallisuus

Mielen hyvinvoinnissa nuorten tilanne näyttää tilastotiedon valossa huolestuttavalta. Vuoden 2025 tulosten perusteella vähintään kohtalainen ahdistuneisuus lisääntyy yläkouluikäisillä ja toisen asteen opiskelijoilla, lukuun ottamatta lukiolaisia. Ilmiö on yleisempää tytöillä, mutta myös poikien osuus on kasvanut. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan tytöt kokevat selkeästi poikia enemmän kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kaikissa kyselyryhmissä. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta -indikaattori on summaindikaattori, jossa yhdistyvät mm. hermostuneisuuden ja ahdistuneisuuden tunne, vaikeus rentoutua, pelko siitä, että jotain kauheaa saattaisi tapahtua sekä liiallinen huolestuneisuus erilaisista asioista.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus			
Kouluaste	Sukupuoli	2023/%	2025/%
Perusopetus 8. ja 9. lk	pojat	8	9
	tytöt	34	35
Lukio	pojat	9	7
	tytöt	29	28
Ammatillinen oppilaitos	pojat	6	7
	tytöt	30	37

Taulukko 3: Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus kouluterveyskyselyssä (summaindikaattori).

Sosiaalinen ahdistuneisuus

Tytöt kärsivät selkeästi enemmän myös sosiaalisesta ahdistuneisuudesta kuin pojat, ja jopa yli puolet yläkoululaisista ja ammatillisen oppilaitoksen tytöistä kärsii kouluterveyskyselyn 2025 mukaan sosiaalisesta ahdistuneisuudesta. Sosiaalinen ahdistuneisuus on summaindikaattori, jossa yhdistyvät asioiden välttäminen nolostumisen pelosta johtuen, huomion keskipisteeksi joutumisen välttäminen ja se, että nolostuminen on pahimpia pelkoja.

Sosiaalinen ahdistuneisuus			
Kouluaste	Sukupuoli	2023/%	2025/%
Perusopetus 8. ja 9. lk	pojat	22	24
	tytöt	54	52
Lukio	pojat	24	23
	tytöt	51	50
Ammatillinen oppilaitos	pojat	18	21
	tytöt	43	52

Taulukko 4: Sosiaalinen ahdistuneisuus kouluterveyskyselyssä (summaindikaattori).

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä %

Suurin osa kouluterveyskyselyn vastaajista ovat tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. Tytöt ovat kyselyn perusteella elämäänsä vähemmän tyytyväisiä kuin pojat, mutta ero kasvaa yläkouluun mentäessä. Alakoulussa pojista 89 % ja tytöistä 82 % kokee tyytyväisyyttä elämään, kun ammatillisessa oppilaitoksessa vastaavat luvut ovat pojilla 78 % ja tytöillä 57 %. Sukupuolesta ja koulutuksesta riippuen elämään tyytyväisyys on lisääntynyt tai vähentynyt.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä			
Kouluaste	Sukupuoli	2023/%	2025/%
Perusopetus 4. ja 5. lk	pojat	89	89
	tytöt	80	82
Perusopetus 8. ja 9. lk	pojat	78	79
	tytöt	56	56
Lukio	pojat	76	74
	tytöt	60	66
Ammatillinen oppilaitos	pojat	79	78
	tytöt	58	57

Taulukko 5: Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä kouluterveyskyselyssä.

Sosiaalisen raportoinnin puolivuosisikatsauksen (2025) tuloksista tulee vahvasti esiin huoli lasten ja nuorten entisestään heikentyneen psyykkisen toimintakyvyn ja empatiakyvyn vuoksi. Esimerkkinä kuvataan nuorisolaitoksessa erittäin oireilevaa nuorta, jonka käytös terrorisoi koko laitosta ja

vaarantaa muiden lasten turvallisuuden. Tämä osoittaa kaksitahoisen kriisin: nuorten pahoinvointi lisääntyy, mutta palvelujärjestelmä on osittain kyvytön vastaamaan siihen. Ennaltaehkäisevää tukea leikataan, samalla kun eriytyvän, riittävän tuen tarve haastaville nuorille kasvaa. Järjestelmässä on siis rakenteellista ongelmaa sekä varhaisessa puuttumisessa että vaativassa erikoistason hoidossa. Lastensuojeluilmoitusten määrän raportoidaan olevan nousussa. (Sosiaalisen raportoinnin puolivuosisikatsaus 2025.) Alla on kuvattuna Taulukossa 6 lastensuojeluilmoitukset Satakunnan hyvinvointialueella vuonna 2025. Kukin asiakas on laskettu vain yhteen kertaan (Tiedot kerätty Faktasta, Thl:n tilastot vuodelta 2025 kerätään ja vahvistetaan keväällä 2026)

Lastensuojeluilmoitukset Satakunnan hyvinvointialueella vuonna 2025			
Lastensuojeluilmoitus	Vireillepajonien lkm	Asiakkaiden lkm	TOP3 syyt
Lapsiperheiden palvelut	5937	3516	1. Kasvatuksesta vastaavan päihteidenkäyttö tai muu riippuvuus
Lastensuojelu	2651	995	2. Kasvatuksesta vastaavan terveydentila ja/tai toimintakyky
Yhteensä	8588	4281 *	3. lapsen lainvastainen toiminta
Yhteydenotto sosiaalihuollon viranomaiseen			
Lapsiperheiden palvelut	2279	2152	1. Kuraattoripalvelujen tarve
Lastensuojelu	17	14	2. Sosiaalityön tarve, lapsen tarpeet
Yhteensä	2296	2166	3. Läheisen tarvitsema tuki
Ennakollinen lastensuojeluilmoitus			
Yhteensä	115		
Hakemukset			
Lapsiperheiden palvelujen hakemus	1577	1448	1. Kasvatus- ja perheneuvonta 2. Lapsiperheiden kotipalvelu

Taulukko 6. Lastensuojeluilmoitukset Satakunnan hyvinvointialueella vuonna 2025.

Tilastojen mukaan erittäin heikko osallisuuden kokemus on lisääntynyt. Valtakunnallisesti Satakunta sijoittuu lähelle koko maan keskiarvoa. Erittäin heikko osallisuuden kokemus on yleisempää yläkoulussa kuin toisella asteella. Yläkoulussa noin 12 % kokee erittäin heikkoa osallisuutta. Vuoden 2025 tilastot osoittavat, että yksinäisyyden kokemukset ovat puolestaan vähentyneet yläkoulussa ja toisella asteella. 4. ja 5. luokan oppilaille yksinäisyyden kokemukset ovat pysyneet samalla tasolla. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Päihteiden käyttö

Satakunnassa lasten ja nuorten päihteiden käyttöön liittyvät ilmiöt ovat monimuotoisia ja osin huolestuttavia. Vanhemman liiallisesta alkoholin käytöstä on raportoitu Satakunnassa enemmän kuin keskiarvallisesti koko maassa. Indikaattorin perusteella 8. ja 9. luokan oppilaista pojat kokevat vähemmän vanhemman liiallisen alkoholin käytön aiheuttaneen haittaa (3 %) kuin tytöt, joista vastaava luku on 9 %.(Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Sähkösavukkeen päivittäinen käyttö on lisääntynyt yläkoulussa ja toisella asteella vuodesta 2021. Nuuskaaminen ja kannabiksen kokeilu on vähentynyt selkeästi yläkoulussa ja toisella asteella. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Sosiaalisen raportoinnin tuloksista 2024 selviää että, alaikäisten päihteiden käyttöä on havaittu, erityisesti alkoholin käyttöä, tupakointia, nuuskaamista/nikotiinipusseja ja sähkösavukkeiden

käyttöä. Raportista selviää, että loppuvuodesta 2024 havaittiin noin 10-vuotiailla esiintyvistä vakavasta sähkö tupakoinnin aiheuttamasta nikotiiniriippuvuudesta, johon ei ole hoitopolkua. Asiaan toivottiin huomiota ammattilaisilta ja aikuisilta. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Perheiden taloudellinen tilanne

Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan noin 26–46 % nuorista kokee perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi. Vuodesta 2023 vuoteen 2025 taloudellinen tilanteen kokemus on lähtenyt parantumaan, mutta vuodesta 2021 vuoteen 2025 tilanne on heikompi tai pysynyt ennallaan.

Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai huonompi				
Kouluaste	Sukupuoli	2021/%	2023/%	2025/%
Perusopetus 8. ja 9. lk	pojat	24	30	26
	tytöt	31	41	34
Lukio	pojat	24	30	27
	tytöt	34	39	33
Ammatillinen oppilaitos	pojat	33	36	31
	tytöt	42	44	46

Taulukko 7: Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi kouluterveyskyselyssä.

Lounais-Suomen alueen nuorten elinolokatsaus 2023 mukaan nuorten ja lapsiperheiden toimeentulo on tärkeä ja olennainen asia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa. Taloudellinen tilanne vaikuttaa muun muassa vapaa-ajan harrasteisiin. Kouluttautumisen kannalta maksuton toisen asteen koulutus vähentää koulutuseroja, kun pääsee kouluttautumaan huolimatta siitä, onko varakas vai ei.

Lasten pienituloisuusaste kertoo pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden osuuden prosentteina kaikista alueen alle 18-vuotiaista. Se kuvaa väestön asemaa suhteellisessa tulojakaumassa. Jos alle 18-vuotiaiden pienituloisuusaste on väestön yleistä pienituloisuusastetta korkeampi, lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on keskimääräistä heikompi. Pienituloisuusaste oli vuonna 2022 Satakunnan hyvinvointialueella 11,7 % ja vuonna 2023 se oli 12,6 %. Satakunnassa kunnittaista vaihtelua on paljon. Vuonna 2023 Siikaisissa heitä on eniten (21,2 %) ja Eurajoella vähiten (8 %). Satakunnan suurimmassa kaupungissa Porissa heitä on 13,8 %, kun koko maan keskiarvo on 12,2 %. (Sotkanet.). Yhden vanhemman perheiden määrä on Satakunnassa suurempi kuin keskimääräisesti koko maassa (tilastokeskus).

Satakunnassa ikäjakaumassa 18–24-vuotiaista toimeentulotukea saaneita nuoria vastaavan ikäisestä väestöstä oli vuonna 2024 12,7 %, eli hieman vähemmän kuin maassa keskimäärin (13,2 %). Toimeentulotukea saaneiden osuus on ollut Satakunnassa laskussa. Satakunnassa on kuntakohtaisia eroja - vuoden 2024 osalta eniten toimeentulotukea saaneita 18–24-vuotiaita oli Harjavallassa (19,6 %) ja Porissa (16 %). Paras tilanne vuonna 2021 nuorten toimeentulotuen osalta Satakunnassa oli Eurajoella (7,5 %). (Sotkanet.)

Nuoret ja turvallisuuden kokemus

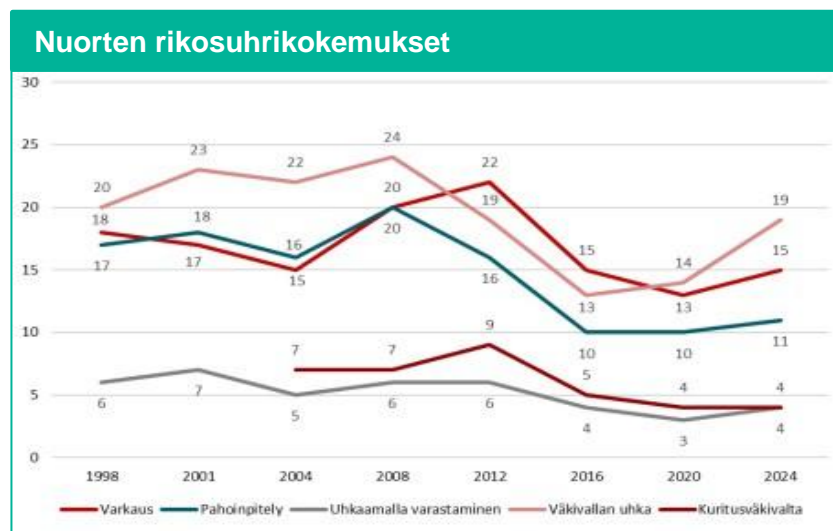
”Ikätoverien tekemällä väkivallalla on muun väkivallan tavoin kielteisiä seurauksia niin uhrin kuin tekijän mielenterveydelle ja psyykkiselle hyvinvoinnille. Myös koulukiusaaminen on väkivaltaa, jolla on vakavia terveysvaikutuksia. Koulukiusaamisella on tunnistettu yhteys muun muassa nuorten itsetuhoiseen käyttäytymiseen”. (THL)

Laajassa hyvinvointikertomuksen kertomusosassa 2025–2029 kerrotaan, että viimeisen vuoden aikana peruskoulun 4.–5. luokan oppilaista sekä yläkouluikäisistä osa on kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien fyysistä väkivaltaa, mutta osuudet ovat laskussa uusimpien vuoden 2025 tietojen perusteella. Fyysisen uhan kokemukset yläkoululaisilla ovat vähentyneet parissa vuodessa.

Fyysisen uhan kokeminen lapsilla ja nuorilla			
Kouluaste	sukupuoli	2023/%	2025/%
Perusopetus 4. ja 5. lk	pojat	18	16
	tytöt	12	10
Perusopetus 8. ja 9. lk	pojat	20	17
	tytöt	14	12
Lukio	pojat	14	11
	tytöt	8	6
Ammatillinen oppilaitos	pojat	14	11
	tytöt	10	9

Taulukko 8: Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana kouluterveyskyselyssä

Yhdeksännen luokan oppilaille tehdyn Nuorisoriikollisuuskyselyn (2024) mukaan viime vuosina erityisesti väkivallan uhka nuorilla on lisääntynyt (kts. kuvio). Isotalon (2023, s.131) mukaan väkivalta nuorten seurusteluosuhteissa on yleistä. Hänen mukaansa yleisintä oli digitaalinen väkivalta, jota oli kokenut lähes puolet seurustelleista nuorista. Neljännes nuorista oli kokenut suhteessaan seksuaalista painostamista tai pakottamista.

Kuvio 1: Kuluneen vuoden aikana uhrikokemukset kokeneiden osuus nuorista 1998–2024, % Suomessa. (Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2024.)

Satakunnassa on koulukiusaamista lisääntyen ja valtakunnallisessa vertailussa kolmanneksi eniten. 8.–9. luokan oppilaista 9 % kokee kiusaamista viikoittain, ja alakouluikäisistä osa osallistuu itse kiusaamiseen. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.)

Seksuaalinen häirintä ja painostaminen ovat huolestuttavan yleisiä. Jo 4. ja 5. luokan oppilaat ovat kokeneet seksuaalista koskettelua tai painostamista koskettamaan vuoden aikana. Tilastossa vuodesta 2021 kokemukset ovat lisääntyneet 50 %. Sama ikäluokka on raportoinut lisääntyen myös seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä, vaikka vuodesta 2023 kokemukset ovat hieman vähentyneet. Yläkouluikäisistä 22 % on kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, määrä on laskenut vuodesta 2021. (Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosa 2025–2029.) Kouluterveyskyselyn mukaan vuonna 2025 yläasteikäisistä tytöistä 34 % ja ammatillisen oppilaitoksen tytöistä jopa 37 % on kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, vaikka osuudet ovat laskeneet.

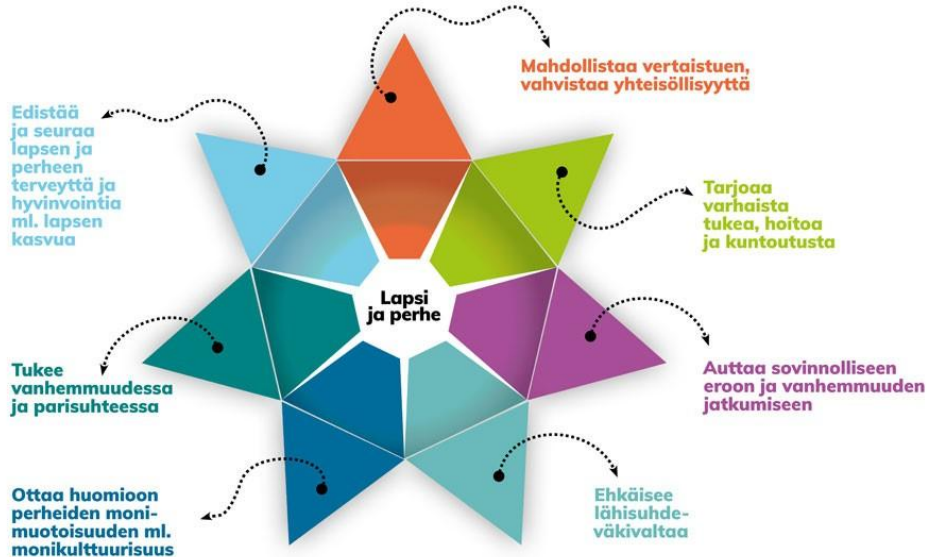
3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

3.1. Perhekeskustoiminta

Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluverkostoa, joka tarjoaa varhaista tukea sekä vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin. Perhekeskus voi toimia verkostomaisena, fyysisessä toimipisteessä tai sähköisen perhekeskuksen muodossa. Perhekeskus on yhteen sovitettu palvelukokonaisuus, joka sisältää lapsille, nuorille ja perheille suunnatun hyvinvointia, kasvua ja kehitystä edistävän toiminnan sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut.

Perhekeskuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat neuvolapalvelut eli äitiys-, lasten- ja seksuaali-terveysneuvola. Opiskeluhuollon palvelut ovat myös osa perhekeskustoimintaa ja tämä tarkoittaa koulu-, ja opiskeluterveydenhuoltoa, psykologi- ja kuraattoritoimintaa. Lapsiperheiden sosiaalipalveluihin kuuluvat mm. Sosiaalihuoltolain mukaiset sosiaalityö, sosiaaliohjaus, perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, tukisuhdetoiminta ja kasvatus- ja perheneuvonta. Oleellinen osa palvelua ovat palvelutarpeen arviointien sekä lastensuojeluselvitysten tekeminen. Perhekeskuksiin kuuluvat myös lasten ja nuorten perustason kuntoutuspalvelut kuten puheterapia, toimintaterapia ja fysioterapia. Perheoikeudelliset palvelut ovat osa perhekeskuksen palvelukokonaisuutta, joissa tarjotaan apua lasta koskevien sopimusten ja selvitysten tekemiseen vanhemmuuteen, lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen sekä elätukseen liittyen. Perhekeskuksissa hoidetaan myös lapsen valvottujen ja tuettujen tapaamisten sekä valvottujen vaihtojen järjestäminen sekä käräjäoikeuden pyynnöstä tehdään olosuhteselvitykset. Lisäksi perhekeskuskokonaisuuteen kuuluu alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveystyön palvelut. Satakunnan hyvinvointialueella myös Ankkuritoiminta kuuluu perhekeskuskokonaisuuden alle. Lisäksi kaikkien perhekeskusten alueella on kohtaamispaikkatoimintaa. Kohtaamispaikka on kaikille avoin, matalan kynnyksen tila, jossa lapset, nuoret ja perheet voivat tavata toisiaan, osallistua vertaistoimintaan sekä saada vertaistukea ja ammatillista ohjausta. Toiminta vahvistaa lasten ja perheiden osallisuutta, vuorovaikutusta ja voimavaroja, sekä tukee lasten kasvua, vanhemmuutta, perheiden hyvää arkea ja yhteisöllisyyttä. Kohtaamispaikka toiminta järjestetään yhteistyössä järjestöjen yhdistysten, seurakuntien, sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.

Perhekeskuksen tehtävät sekä perhekeskuksen toimintakokonaisuus on kuvattu alla olevissa THL:n laatimissa kuvioissa:

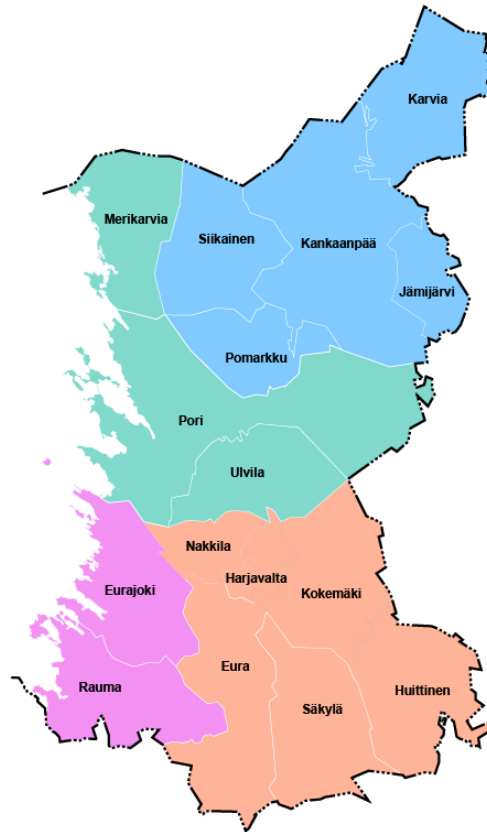
Kuva 1: Perhekeskusten tehtävät (THL).

Kuva 2: Perhekeskuksen palvelukokonaisuus (THL).

* Puhe-, fysio-, ravitsemus-, ja toimintaterapia

Perhekeskukset kuuluvat peruspalveluiden vastuualueeseen. Satakunnan hyvinvointialue on jaettu neljään perhekeskusalueeseen (kts. kuva 3): perhekeskus Pohjatuuli (Kankaanpää, Jämijärvi, Siikainen, Pomarkku ja Karvia), Lounatuuli (Pori, Ulvila ja Merikarvia), Suvituuli (Harjavalta, Kokemäki, Huittinen, Säkyli, Eura ja Nakkila) ja Etelätuuli (Eurajoki, Rauma). Jokaista johtaa vastuuyksikön päällikkö.

..

Kuva 3: Satakunnan hyvinvointialueen perhekeskukset

Perhekeskuksien henkilöstöresurssi

Yhteensä perhekeskuksissa on n.510 vakituista vakanssia, todellisuudessa työntekijöitä on enemmän, esimerkiksi osaprosenteilla työskentelevien tilalle on otettu määräaikaaisia sijaisia.

Perhekeskuksien henkilöstöresurssit					
Pohjatuuli	Lounatuuli	Suvituuli	Etelätuuli	Peruspalveluiden yhteiset	Hyte
59	214	116	83	32	6

Taulukko 9: Satakunnan hyvinvointialueen perhekeskuksien henkilöstöresurssit vuonna 2026

3.2. Perhekeskusten toiminnasta

Perhekeskusten toimintaa kehitetään koko ajan ja kehittämistyön tavoitteena on perhekeskustoimintamalliin kuuluvien palveluiden yhdenvertainen toteutuminen kaikilla perhekeskusalueilla sekä yhdenmukaiset toimintamallit kaikissa perhekeskuksissa.

Perhekeskukset tekevät tiivistä yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa, kuten kuntien, koulujen, varhaiskasvatuksen, nuorisotoimen, 3. sektorin järjestöjen, seurojen ja yhdistysten, seurakuntien ja yritysten kanssa. Näiden lisäksi yhdyspintatyötä tehdään mm. lastensuojelun, vammaispalvelujen, aikuisten palvelujen, erityis- ja sairaalapalveluiden, kriisi- ja sosiaalipäivystyksen kanssa.

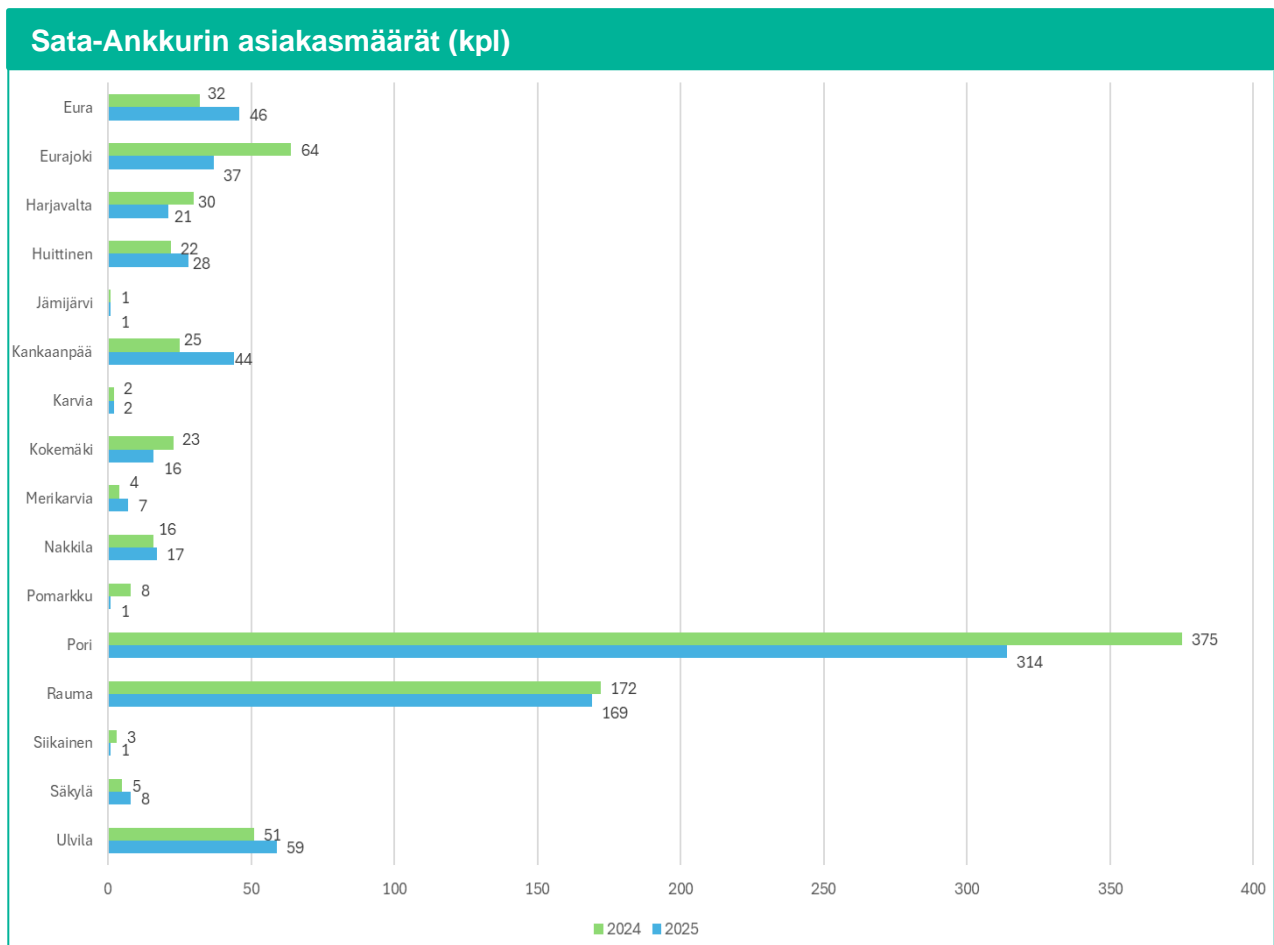
Satakunnan hyvinvointialueen digitaalinen perhekeskus sivusto kokoaa yhteen tiedot lapsiperheiden ja nuorten palveluista sekä tarjoaa vinkkejä, tukea ja luotettavaa tietoa satakunnan palveluista ja toiminnoista yhdenmukaisesti. Digitaalinen perhekeskus täydentää Satakunnan hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa ja tukee alueellista yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Asiakkaat ja ammattilaiset voivat hyödyntää erilaisia verkkosivuston kokonaisuuksia sekä materiaaleja, jotka kaikki löytyvät helposti ja sujuvasti, ajasta ja paikasta riippumatta.

Nuorisorikollisuuden ehkäiseminen vaatii monialaista yhteistyötä sekä varhaisia toimenpiteitä. Ankkuritoiminnan tavoitteena on toimia ennaltaehkäisevästi ja puuttua tilanteeseen jo siinä vaiheessa, kun varsinaista rikosilmoitusta ei ole vielä tehty. Pääosin Ankkuritiimiin ohjaututaan rikosilmoituksen kautta. Tulossyynä on aina lapsen lainvastainen toiminta. Toisena tulossyynä on lähisuuhdeväkivalta

Ankkuritiimiin ohjaututtiin vuonna 2024 sekä vuonna 2025 useimmiten pahoinpitelyjen, näpistysten tai lievän petoksen vuoksi. Tilastoissa molempina vuosina esiin nousi myös vahingonteko sekä kunnianloukkaus ja laitton uhkaus. Tilastoissa näkyy myös mm. kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta sekä liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Liikennetikoksissa näkyy jännityksen ja statuksen hakeminen.

Vuosina 2024 ja 2025 Satakunnan Ankkuritiimin asiakkaiden keski-ikä on ollut noin 14 –vuotta. Nuorin ankkuritiimiin ohjautunut lapsi on kumpanakin vuonna ollut 7-vuotias. Eniten kävijöitä on ollut ikäryhmässä 13–15-vuotiaat. Esille nousevat 13-vuotiaiden näpistykset ja 15-vuotiaiden pahoinpitelyt.

Vuonna 2024 sähkötapakka oli lasten ja nuorten pääpähde. Vuonna 2023 esiin nousut nöyryytysväkivalta käytännössä loppui viranomaisten yhteistyön myötä. Vuonna 2025 Kiusaamista tapahtuu reaali maailmassa ja somessa. Väkivalta näyttää tulleen hyväksyttäväksi toimintamalliksi ja sen taustalla on usein keinottomuutta ja sosiaalisten taitojen puutetta. Esiin on myös nousut alastonkuvien lähettely ja jakaminen, joka näyttää osin ymmärtämättömyytenä ja hyväksynnän hakemisena.

Kaavio 1: Tilasto Sata-Ankkurin asiakasmääristä Satakunnan alueelta vuosilta 2024 ja 2025. (Ankkurin työntekijöiden pitämästä tilastosta, Ankkurin tilastosta sekä LC sosiaaliohjelmasta.)

Perhekeskuksessa on luotu lasten ja nuorten kolmiportainen mielenterveys- ja päihdetyön malli. Ensimmäiselle tasolle kuuluu mielenterveys- ja päihdehaittojen ennaltaehkäisy, tunnistaminen, varhainen tuki ja lievien oireiden hoito (Opiskeluhoolto, kasvatus- ja perheneuvonta, lastenneuvola). Toiselle tasolle sijoittuvat lievien ja keskivaikeiden häiriöiden hoito (lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelut) ja kolmannelle tasolle kuuluu vaikeiden häiriöiden hoito (lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria). Perhekeskukseen kuuluu alle 23-vuotiaiden perustason päihde- ja mielenterveystyö.

Toukokuun 2025 alussa astuivat voimaan säädökset liittyen alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten sosiaali- ja terveydenhuollon määrämuotoisiin lyhytinterventioihin (Terapiatakuu). Satakunnassa on jo useamman vuoden ajan koulutettu sekä opiskeluhoollon että perhekeskusten mielenterveys- ja päihdetyön työntekijöitä säädösten mukaisiin menetelmiin. Opiskeluhoollon ammattilaisten käyttöön on määritelty Ahdistuksen kognitiivinen lyhytinterventio (ALI) ja Interpersoonallinen ohjanta (IPC). Seuraavan portaalan palveluissa mielenterveys- ja päihdetyössä käytettyjä menetelmiä ovat Cool Kids, Interpersoonallinen terapia (IPT-N) sekä kognitiivinen lyhytterapia lapsille (KLT-L) ja nuorille (KLT-N). Säädösten ulkopuolella varhaisen vaiheen psykososiaalisessa tuessa

hyödynnetään ohjattuja omahoitoja laajasti lasten ja nuorten palveluissa neuvolasta mielenterveysystyöhön.

3.3. Lastensuojelu

Lastensuojelun kokonaisuus sijoittuu Satakunnan hyvinvointialueella erityispalveluiden vastuualueelle. Pääpaino on lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa (Lastensuojelulaki, 417/2007), jota toteutetaan silloin kun lapsi ja perhe ovat lastensuojelun asiakkaina. Asiakassuunnitelman laatiminen, avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellinen sijoitus, huostaanotto sekä sijaishuollon järjestäminen ja jälkihuolto ovat lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Lastensuojelussa on käytössä systeeminen työote. Erityispalvelut vastuualue koostuu kahdesta vastuuyksiköstä, avohuollon vastuuyksikkö ja sijais- ja jälkihuollon ja laitoshoidon vastuuyksikkö.

Lastensuojelun henkilötövuosi			
Avohuolto	Sijaishuolto	Jälkihuolto	Laitostoiminta
108	29	15	86

Taulukko 9: Lastensuojelun henkilöstöresurssi henkilötövuosina vuonna 2026

Lastensuojelu on osa lasten, nuorten ja perheiden yhteistyöverkostoa ja linkittyy myös edellä kuvattuun perhekeskusverkostoon.

3.3.1. Lastensuojelun avohuolto

Lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia sen vuoksi, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat eivätkä turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä, jolloin lapsi on suojelun tarpeessa. Asiakkuus alkaa myös silloin, kun lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveytään tai kehitystään tai perheelle muutoin annetaan lastensuojelulaissa tarkoitettuja palveluita tai muuta tukea ennen kuin palvelutarpeen arviointi valmistuu.

Avohuollossa työ perustuu asiakassuunnitelmiin. Tukitoimina voivat olla esimerkiksi tehostettu perhetyö, tukiperhe, perhekuntoutus, avohuollon sijoitus. Huostaanotto on viimesijainen keino turvata lapsen hyvinvointi. Lapsi otetaan huostaan silloin, kun lapsen terveys ja kehitys uhkaavat vakavasti vaarantua ja avohuollon toimenpiteet eivät riitä tai ne ovat mahdottomia toteuttaa.

Satakunnassa on avohuollon asiakkuudessa vuosittain noin 1500 lasta. Vuonna 2024 avohuollon asiakkaiden osuus Satakunnassa oli 4,3 % (2023: 4,8 %) vastaavan ikäisestä väestöstä (0–17-vuotiaat). Koko Suomessa luku oli 3,4 % (2023: 3,8 %) Uusien asiakkaiden määrä on vähentynyt verraten vuosiin 2022 ja 2023 jopa siten, että Satakunnassa uusien lastensuojelun asiakkaiden määrä on pienempi kuin koko maassa keskimäärin (2024: Satakunta 1,0 % ja koko maa 1,3% 0–17-vuotiaat). Katso tarkemmat tiedot taulukosta 10.

Lastensuojelun avohuolto toimii eri paikkakunnilla sijaitsevissa sote-keskuksissa. Avohuollossa on 12 tiimiä, jotka koostuvat sosiaalityöntekijöistä, sosiaaliohjaajista, konsultoivasta

sosiaalityöntekijästä ja perheterapeutista. Tiimeissä toteutetaan työskentelyä systemaattisella työotteella. Yhdellä sosiaalityöntekijällä on vuodesta 2024 alkaen voinut olla vastuullaan enintään 30 asiakasta. Mitoitus toteutuu Satakunnan lastensuojelun avohuollossa.

Lastensuojelun asiakkuudet avohuollossa Satakunnassa ja koko maassa				
Indikaattori	Alue	2022/%	2023/%	2024/%
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)	Koko maa	3,6	3,8	3,4
	Satakunnan hyvinvointialue	4,6	4,8	4,3
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	2,7	2,9	2,7
	Satakunnan hyvinvointialue	3,6	3,7	3,1
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 13–17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	4,8	5,0	4,5
	Satakunnan hyvinvointialue	5,8	6,4	5,6
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 7–12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	3,4	3,5	3,2
	Satakunnan hyvinvointialue	4,3	4,4	4,2
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	1,3	1,4	1,3
	Satakunnan hyvinvointialue	1,6	1,5	1,0
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	1,2	1,2	1,2
	Satakunnan hyvinvointialue	1,5	1,4	0,8
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 13–17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	1,7	1,8	1,6
	Satakunnan hyvinvointialue	1,9	1,9	1,3
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 7–12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstäinfo	Koko maa	1,2	1,3	1,1
	Satakunnan hyvinvointialue	1,5	1,1	0,8

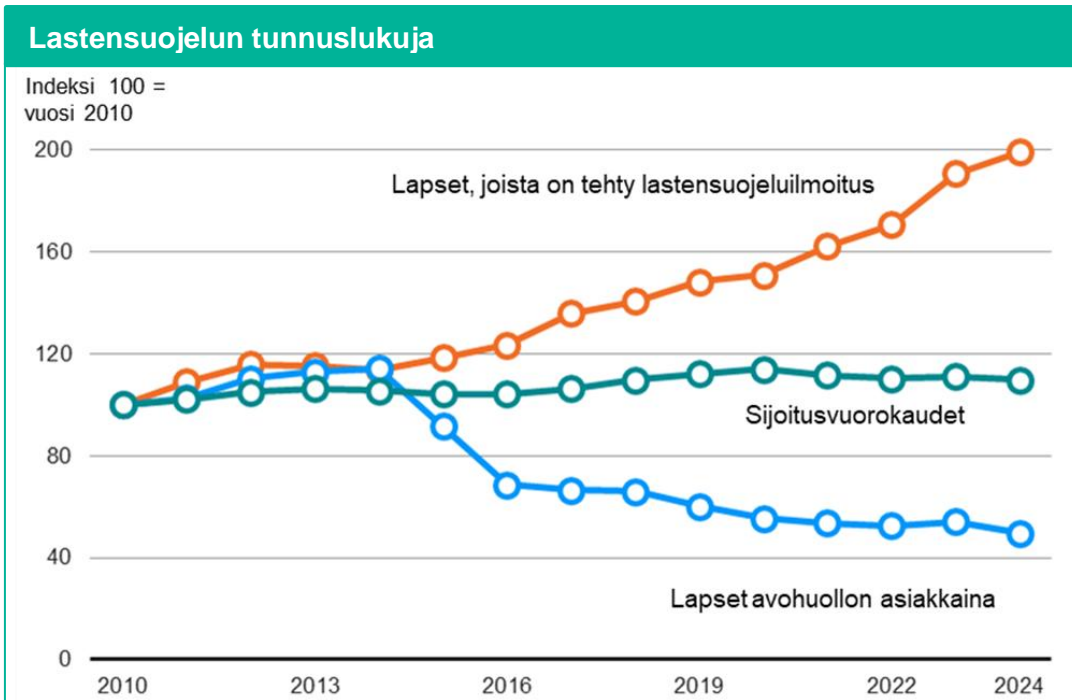
Taulukko 10: Lastensuojeluasiakkuudet Satakunnan hyvinvointialueella ja koko maassa

3.3.2. Lastensuojelun sijaishuolto

Satakunnan hyvinvointialueella noudatettavassa eriytettyssä lastensuojelussa on määritelty, että avohuollosta asiakkuus siirtyy sijaishuoltoon, kun lapsi on otettu huostaan suostumuspäätöksellä tai hakemuksen kautta hallinto-oikeuden ratkaisulla. Lapsen tarpeiden mukainen sijaishuoltopaikka voi olla sijaisperheessä, ammatillisessa perhekodeissa tai lastensuojelulaitoksessa. Sijoitus voi tapahtua myös lapsen läheisen luokse. Huostaanotetun lapsen hoito ja kasvatusta tavoitteellista työtä, jossa säännöllisesti päivitettävä lapsen asiakassuunnitelma sekä hoito- ja kasvatussuunnitelma ovat keskeisessä asemassa. Myös lapsen vanhemmille laaditaan vanhemmuuden monialainen tuen suunnitelma. Huostaanotto on voimassa niin kauan kuin lapsi sitä tarvitsee. Huostaanotto päättyy kuitenkin viimeistään silloin, kun lapsi tulee täysi-ikäiseksi.

Satakunnassa sijaishuollossa olevien lasten lukumäärä on noin 420, joista noin 55 % on sijoitettu perhehoitoon ja 45 % ammatillisiin perhekoteihin ja lastensuojelulaitoksiin. Merkittävä osa laitossijoituksista toteutuu ostopalveluyksiköihin, joiden kustannukset ovat noin 25 miljoonaa

vuodessa. Vuonna 2024 huostaanotettujen lasten osuus Satakunnassa oli 1,2 % vastaavan ikäisestä väestöstä (0–17-vuotiaat). Lukema koko Suomessa oli 1,0 %.

Kaavio 2. Lastensuojelun keskeisten tunnuslukujen kehittyminen vuodesta 2010 koko maassa
Lähde: THL 29.4.2025

Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelutyön lisäksi lastensuojelun sijaishuollossa koordinoidaan ja kehitetään sijaisperhehoitoa monella osa-alueella esimerkiksi perhehoitajien tukeen panostamalla ja nuorisoiäisten perhehoidon vahvistamisella. Tärkeää olisi saada lisää sijaisperheitä ja tulevan vuoden 2026 tavoitteena onkin rekrytointiin panostaminen. Sijaishuollossa järjestetään myös sijaisperheiden PRIDE-ennakkovalmennukset. Lisäksi sijaishuollossa koordinoidaan lastensuojelun edunvalvontaa, kokemusasiantuntijatoimintaa sekä järjestetään lakisääteisen moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän toiminta.

3.3.3. Lastensuojelun jälkihuolto

Lapselle tai nuorelle syntyy subjektiivinen oikeus jälkihuoltoon joko pitkän avohuollon sijoituksen tai huostaanoton päättymisen jälkeen. Jälkihuoltoa on mahdollista saada 23-vuotiaaksi asti. Suurin osa jälkihuollon asiakkaista on täysi-ikäisiä, mutta asiakkaana on myös alaikäisiä lapsia. Jälkihuollossa tuetaan lasta tai nuorta hänen tarpeensa huomioiden asiakassuunnitelman mukaisesti. Alaikäisen kohdalla kyse on pitkälti kotiutumisen tukemisesta ja täysi-ikäisen kohdalla laajemmasta itsenäistymisen ja aikuistumisen tuesta.

Jälkihuollossa olevien asiakkaiden tuen tarve on erityisen suuri, sillä useinkaan heillä ei ole sellaisia läheisverkostoja, joihin voisi tukeutua. Myös ylisukupolvisuuden uhka on olemassa. Onnistunut jälkihuolto tuottaa osaltaan aktiivisia ja hyvinvoivia kansalaisia. Pääsääntöiset tuen muodot ovat sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, mutta asiakkailla voi olla usein myös esimerkiksi ammatillinen

tukihenkilö tai nuori voi asua tuetussa asumisessa tai sijaisperheessä. Satakunnan jälkihuollossa on käytössä muiden työmenetelmien lisäksi myös yhteisöllistä ja osallistavaa toimintaa, kuten nuorten toiminnalliset ryhmät ja asiakasraati. Jälkihuollossa pyritään työskentelemään ylisektorisesti eri yhteistyötahojen kanssa, esimerkiksi oppilaitosyhteistyötä on tehostettu.

Satakunnassa jälkihuollossa olevien lasten ja nuorten lukumäärä on noin 410.

3.3.4. Lastensuojelun laitostoiminta (hyvinvointialueen omat palvelut)

Satakunnan hyvinvointialueella on viisi omaa lastensuojelulaitosta, joissa kolmessa on kriisi- ja vastaanottoa. Lisäksi laitostoimintaan kuuluu tuetun asumisen ympärivuorokautinen asumisyksikkö sekä lähihoitajista koostuva varahenkilöstö. Lastensuojelulaitosten asiakaspaikkaluku on 60 ja tuetun asumisen yksikössä on 15 asiakaspaikkaa sekä tukisuhdetoimintaa asumisyksikön ulkopuolisille pääsääntöisesti sijais- ja tai jälkihuollon asiakasnuorille.

Laitostoiminnan henkilöstö koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä ja jokaisessa laitostyksikössä on toiminnasta vastaava esihenkilö. Laitostoiminnasta vastaa n. 90 ammattihenkilöä, neljä laitosten esihenkilöä sekä laitostoiminnan esihenkilö. Hoito- ja kasvatustyöhön kuuluvilla ohjaajilla on useita lisäkoulutuksia, mm. Lapset puheeksi koulutus, yhteisökasvatus, Luotsi (lähisuhdeväkivalta), Art (sosiaaliset taidot, vihan hallinta, moraalinen päättely), SomeBody vuorovaikutuksellinen ohjaustyön menetelmä (rauhottuminen, läsnäolo, kehotietoisuus), Voimaneidot (oman voiman haltuunotto ja aggression hallinnan tukeminen), Omin jaloin koulutus (vahvistaa nuoren tunnistamaan omia voimavaroja ja riskejä) neuropsykiatrinen valmentaja- koulutus, traumainformoitu työote koulutus, päihde- ja mielenterveyshuollon koulutus, perhearviointikoulutus ja yhteisökasvatuskoulutus.

Satakunnan hyvinvointialueen laitosten toiminnassa tärkeitä viittekehyksiä ovat suhdeperusteisuus, systeemisyys, ratkaisukeskeisyys, yhteisökasvatus ja positiivinen psykologia. Omaohjaaja työskentely on yksi merkityksellisimmistä työmuodoista sijoituksen onnistumisen kannalta. Omaohjaaja työskentelyn laatua on yhtenäistetty ja SataSoila- hankkeen organisoimana on kehitetty suhdeperustaisen ja systeemisen työn tukemista perheiden jälleen yhdistämisen näkökulmasta kahdessa lastensuojelun laitosten pilottiyksikössä.

Lastensuojelulaitoksissa yleisimpiä työmenetelmiä ovat arjen kasvatus ja päivä- ja viikkostruktuurista huolehtiminen, vuorovaikutus- ja keskustelumenetelmät, perhe- ja verkostotyö (mm. elämänpäiväkirja, verkostokartta) ei lääkkeelliset ahdistuksen hallintamenetelmät, voimavarakortit, toiminnalliset päivät, perhearviointi, yhteisökasvatus ja koulunkäynnin tukeminen.

Satakunnan hyvinvointialueen laitoksissa tuetaan lasten ja nuorten osallisuutta ja lapsen omien kiinnostuksen mukaista toimintaa mm. harrastuksissa. Lastensuojelulaitoksissa on lasten/nuorten kokouksia, joissa lapset voivat vaikuttaa arjen päätöksiin (mm. viikkorytmi, ruokalistat, yhteiset tapahtumat) ja laitosten säännöt laaditaan yhdessä lasten kanssa. Hyvän kohtelun suunnitelma on laadittu kaikissa laitoksissa yhteistyössä lasten/nuorten kanssa.

Satakunnan hyvinvointialueella on suunniteltu kehitettävän laitosten profiloitumista ja arvioitu, että erityisen tason lastensuojeluyksiköllä olisi tarvetta omana palvelutoimintana. Lastensuojelulaitosten toimintaan liittyviä uudistuksia esitetään tulevassa lastensuojelulaissa, joka astuu voimaan vuonna 2026.

3.4. Osallisuus

*Yksilön kuulumisessa johonkin, mukana olemisessa, kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemuk-
sessa on kyse osallisuudesta. Sillä on tunnustettu merkitys ja rooli ihmisen hyvinvointiin. Kokemus
osallisuudesta on yhteydessä turvallisuuden kokemukseen, tulevaisuuden uskoon sekä yksilön
mahdollisuuksiin. Vastaavasti osattomuuden kokemuksella, kuten ohitetuksi tulemisella tai vaikut-
tamismahdollisuuksien puuttumisella, on tunnustettu olevan useita yksilön hyvinvointia vaarantavia
seikkoja, kuten psyykkinen kuormittuneisuus, yksinäisyys sekä kokemus eriarvoisuudesta. (Inki-
nen, Lorentz, Nortamo 2023, s. 5)*

Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristön kehit-
tämiseen (Suomen perustuslaki 2§.) Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia
osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon
(Suomen perustuslaki 14§). Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on **oikeus osal-
listua ja vaikuttaa** hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuoli-
sista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. (Laki hy-
vinvointialueesta 29§.)

Asukasosallisuus tarkoittaa alueen asukkaan oikeutta osallistua ja vaikuttaa alueensa päätök-
sentekoon ja palveluihin.

Asiakasosallisuudella tarkoitetaan henkilöiden, asiakkaiden ja asiakasryhmien mahdollisuutta
vaikuttaa ja osallistua palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.

Asiakkaan osallisuudella omassa palvelussa tarkoitetaan palveluja käytettävän henkilön oi-
keutta tulla kuulluksi ja sopia palveluistaan yhteisymmärryksessä ammattihenkilöstön kanssa.
(THL.)

Osallisuuden viitekehys Satakunnan hyvinvointialueella tarkoittaa yhteisöllisyyttä rakentavaa
yhteistyötä, aitoa kuuntelemista, selkeää viestimistä, vastuullista dialogia, uuden oppimista ja yh-
teistä tapaa toimia.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- Järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- Selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti
asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- Valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- Suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yksi palvelujen käyttäjien kanssa;
- Järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
- Tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suun-
nittelua ja valmistelua.

Nuorisovaltuusto on lakisääteinen (Laki hyvinvointialueesta 611/2021) vaikuttamistoimielin nuor-
ten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Satakunnan hyvinvointialueen
nuorisovaltuustoon, SataNuvaan, voidaan nimetä hakuajankohtana 13–20-vuotias satakuntalai-
nen nuori.

SataNuvan tehtävänä on koota hyvinvointialueen nuorten näkemyksiä laajasti ja tuoda niitä mukaan hyvinvointialueen kehittämistyöhön ja päätöksenteon tueksi. SataNuvan kokouksiin osallistuu aina myös lasten ja nuorten toimialueen edustus, mikä vahvistaa yhteistyötä. Lisäksi SataNuva kannustaa yhteistyössä kuntien nuorisovaltuustojen kanssa hyvinvointialueen nuoria osallistumaan hyvinvointialueen kehittämiseen. SataNuva tekee yhteistyötä muiden vaikuttamistoimielinten kanssa myös alueellisella tasolla. SataNuva valmistelee esityksiä ja aloitteita hyvinvointialueen toimielimille ja muille tahoille sekä seuraa niiden käsittelyä ja päätöksentekoa. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialueen laajennetussa johtoryhmässä on SataNuvasta nuorten edustaja, samoin kuin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä on sekä opiskelijoiden, että lapsiperheiden huoltajien edustus. Yhteistyössä asiakkaiden edustajien kanssa suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan lasten, nuorten ja perheiden palveluita sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta.

Jälkihuollon asiakasraadissa jälkihuollon asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa palveluihin ja antaa palautetta niistä. Asiakasraadin tehtävänä on parantaa palveluja ja ideoida uusia yhteiskehittämisen kautta. Asiakasraadissa voi olla aiheena myös yhteistyötahoihin liittyvät asiat, kuten esimerkiksi nuoren opiskelu toisella asteella ja sitä tukevat asiat. Asiakasraati kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Asiakasraadin kokouksessa on paikalla jälkihuollon nuoria, työntekijöitä ja kututtaessa vierailijoita nuorten toiveiden mukaisesti.

Satakunnan jälkihuollon yksikössä on jälkihuollon asiakasnuorille **vertaistuelliset, toiminnalliset ryhmät**. Satakunnan alueella yksi murheellisista luvuista on ollut 16–22-vuotiaiden nuorten syrjäytyminen. Erityisen suuri riski tähän on jo valmiiksi haavoittuvalla asiakasryhmällä jälkihuollon nuoria. Toiminnallisten vertaisryhmien tavoitteena on nuoren oman toimijuuden, osallisuuden ja minäpystyvyyden vahvistaminen. Jälkihuollon työntekijät ovat asiakkaiden rinnalla toimintaa toteuttamassa ja tukemassa. Tavoitteena on arvostava kohtaaminen, jossa kunnioitetaan nuoren omaa asiantuntijuutta elämäntilanteestaan.

Toiminnallisten ryhmien tavoite on mahdollistaa nuorille vertaiskohtaamisia luovassa, rennossa ilmapiirissä, johon sisältyy jonkin verran ohjattua toimintaa mm. luovaa itseilmaisua, kädentaitoja, liikkumista tai luonnossa olemista.

Satanuoria yhdistää kokemus lastensuojelun asiakkuudesta ja halu kehittää lastensuojelua. Satanuoret ovat asiantuntijoita, joilla on omakohtainen kokemus siitä, mitä on olla sijoitettuna lastensuojelulaitoksessa, sijaisperheessä tai asiakkuudesta lastensuojelussa.

Satanuoret vastaavat itse kehittämistoiminnasta. Satakunnan lastensuojelun sijaishuolto tukee ja mahdollistaa nuorten toiminnan. Satanuoret haluavat kehittää lastensuojelua niin, että lasten ja nuorten osallisuus oman elämänsä suunnittelussa ja päätöksenteossa vahvistuu. Kehittämiskohteet nousevat nuorten omista kokemuksista ja hyvinvointialueen työntekijöiden aloitteista. Satanuoret osallistuvat kokemusasiantuntijoina koulutuksiin, työntekijöiden tapaamisiin ja tilaisuuksiin, joissa kaivataan kokemuksen ääntä. Satanuorilla on halu vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa lastensuojelu toimisi yhä paremmin lasten ja nuorten apuna.

SOIHU-valmennuksen ovat käyneet vanhemmat, joilla on omakohtainen kokemus lastensuojelusta vanhempana. Koulutuksen kautta heillä on mahdollisuus toimia mm. kokemusosaajana ja tukihenkilönä, vertaisena niin ryhmissä kun yksilötapaamisilla sekä olla mukana palveluiden suunnittelussa ja kehittämistyössä. Koulutettuja vanhempia on Sata-alueella vajaa kymmenen.

3.5. Yhteistyö eri tahojen kanssa

Lastensuojelulain (417/2007) 12§ mukaan alueellisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä.

Jokaisella perhekeskusalueella toimii perhekeskusverkosto, mikä kokoaa yhteen alueen keskeiset toimijat (perhekeskustoimijat, järjestöt, seurakunta, sivistystoimi, nuorisotoimi, lastensuojelu). Verkoston avulla luodaan yhteinen kuva alueen lasten, nuorten ja perheiden tilanteesta ja tuen tarpeista. Suunnitellaan ja käynnistetään yhteistä toimintaa mahdollisuuksien mukaan. Lasten, nuorten ja perheiden toimialue tekee yhteistyötä myös hyvinvointialueen sisällä eri toimijoiden kanssa ja muiden hyvinvointitoimijoiden kanssa.

3.5.1. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja hyvinvointialue

3.5.1.1. HYTE-tiimin kanssa

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on hyvinvointialueen ja verkostojen yhteistyötä läpileikkaava teema. HYTE-tiimi (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi) vastaa hyvinvointialueen lakisääteisistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävistä sekä koordinoi koko hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä esimerkiksi alueellisen yhteistyöfoorummin HYTE-toimikunnan koordinaation kautta. Lisäksi HYTE-tiimi koordinoi toimialakohtaisia HYTE-ryhmiä, esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden omaa HYTE-ryhmää, jossa edistetään LNP-toimialueen HYTE-työtä. HYTE-tiimi yhteistyössä LNP-toimialueen kanssa edistää HYTE-kertoimeen liittyviä terveyden edistämisen prosesseja.

HYTE-tiimi seuraa ja raportoi systemaattisesti väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan kehitystä sekä siihen vaikuttavia tekijöitä. HYTE-tiimi tekee tiivistä yhteistyötä alueen hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien toimijoiden ja hankkeiden kanssa. Esimerkiksi HYTE-tiimi on mukana järjestämässä kaikille avoimia yleisöluentoja yhdessä kansalaisopiston kanssa. HYTE-tiimi johtaa järjestöyhteistyöhön ja järjestöavustuksiin keskittyvää järjestöavustustyöryhmää. Alueella on paljon eri järjestöjä, jotka tekevät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämistyötä hyvinvointialueen perustoimintoja tukevana toimintana.

HYTE-tiimi tekee kehittämissyhteistyötä elintapaohjauksen toimintamallin juurruttamis- ja kehittämistoiminnassa eri toimijoiden kanssa. HYTE-tiimissä koordinoidaan elintapaohjausta ja kulttuurihyvinvointia yhdessä myös lapsille, nuorille ja perheille. HYTE-tiimi koordinoi esimerkiksi kulttuurihyvinvoinnin puheeksi ottamista, johon sisältyy kulttuuriresepti-toimintamalli.

HYTE-tiimi toimii ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatukena sosiaali- ja terveystalveissa tehtävään haittojen vähentämiseen, hoitoon ja kuntoutukseen.

Lasten, nuorten ja perheiden parissa työskentelevien ammattilaisten parissa pilotoitiin Luotsi-toimintamallia, minkä tavoitteena on, että työntekijöillä on taitoa tunnistaa turvattomuutta ja kohdata mahdollisesti väkivaltaa tai sen uhkaa kohdannut tai väkivaltaa käyttänyt asiakas sekä uskallusta ottaa asia puheeksi. HYTE-tiimi vastaa tällä hetkellä Luotsi-verkoston koordinoinnista sekä

jatkossa Avainhenkilö toiminnasta. HYTE-tiimi koordinoi lähisuhdeväkivallan ehkäisyn alueellista yhteistyötä ja vastaa yhteisestä kehittämisestä.

3.5.1.2. Kehittämisprojektit ja hankeyhteistyö

Kehittämisprojektit toteutetaan Satapro-projektijohtamismallin mukaisesti, jolloin ne vastaavat aina organisaation strategisia ja toiminnallisia tarpeita ja kytkeytyvät organisaation johtamisjärjestelmään. Kaikki projektin määritelmän mukaiset projektit toteutetaan Satapro-mallin mukaisesti riippumatta siitä, toteutetaanko ne sisäisellä vai ulkoisella rahoituksella. Myös pienimuotoisempi kehittämistoiminta tehdään näkyväksi, ja sen toteuttamisessa hyödynnetään ketterän kehittämisen toimintamallia.

Satakunnan hyvinvointialueella ulkoisen rahoituksen hankkeista vastaa toimi- ja vastuualueet yhdessä Strategian ja järjestämisen vastuualueella olevan TKIO-vastuuyksikön kanssa. TKIO-yksikkö seuraa tulevia ja avoinna olevia hakuja. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (LNP) tunnistaa omat kehittämisen tarpeet. Kun tarpeille avautuu sopiva ulkoinen rahoitusinstrumentti, hankehakemus työstetään TKIO-yksikön ja tuotannon kanssa tiiviissä yhteistyössä. Hakemuksen tulee vastata lasten-, nuorten ja perheiden palveluiden (LNP) tarpeita, ja hankkeen omistajana toimii aina toimialueen päätösvaltainen viranhaltija. Kaikki ulkoiset kehittämishankkeet toteutetaan ja hyväksytään Satapro-mallin mukaisesti, ja niille haetaan salkunjohtoryhmän hyväksyntä.

Kehittämishankkeet edistävät LANUPE-toimialueen toimintaa monin tavoin. Niissä voidaan mm. verkostoitua kansallisesti eri toimijoiden kanssa, mikä mahdollistaa uusien toimintamallien ja vaikuttavien menetelmien leviämisen ja käyttöönoton. Hankkeissa kehitetään asiakkaille tarjottavia palveluja, kuten avopalveluita, lastensuojelua, elintapaohjausta ja -neuvontaa, mielenterveys- ja päihdepalveluja. Lisäksi hankkeissa toteutetaan ammattilaisten koulutuksia. Hankkeiden tuella voidaan pilotoida uusia toimintamalleja ja vaikuttavia menetelmiä. Hyväksi arvioidut ja tuotantoon soveltuvat toimintamallit voidaan ottaa käyttöön ja hankeajana, ja niiden juurrutusta voidaan jatkaa hankeajan päätyttyä.

Omien kehittämishankkeiden lisäksi toimialue voi osallistua kumppanina eri toimijatahojen kehittämishankkeisiin. Tällöin niiden tarve ja resurssit arvioidaan yhteistyössä TKIO-vastuuyksikön kanssa, ja tarpeelliseksi arvioidut kumppanuusprojektit hyväksytään toteutettavaksi. Toimialue varaa tällöin kumppanuushankkeelle tarvittavat resurssit ja huolehtii, että hankkeesta saadaan se hyöty, mikä niillä on arvioitu olevan.

3.5.1.3. Yhteistyö aikuisten toimialueen kanssa

Sosiaalipalvelut

Satakunnan hyvinvointialueen aikuisten sosiaalipalvelut tarjoavat sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita sekä työllisyyden sosiaalipalveluita osana sotekeskuspalveluita. Sosiaalityö ja -ohjaus ovat suunnitelmallista ja tavoitteellista asiakastyötä, joka on yksilöllisen tarpeen mukaista ohjausta ja neuvontaa, sosiaalisten ongelmien selvittämistä ja muita sosiaalihuoltolain mukaisia tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheiden itsenäistä suoriutumista ja turvallisuutta. Aikuisten palveluilla mahdollistetaan laajasti tukea myös lasten vanhemmille. Näillä toimilla lapsiperheiden hyvinvointi voi vahvistua ja tarve lastensuojelulle vähentyä. Sosiaaliohjausta ja -työtä

toteutetaan sekä vastaanottotoimintana että kotikäynteinä. Aikuisten sosiaalipalveluita tavoitteena on tiivis yhteistyö terveystieteiden kanssa.

Sosiaalipalveluissa toimivat myös työkyvyn tuen tiimit koko Satakunnan alueella, joiden tehtävänä on edistää asiakkaiden työkyvyn tuen arviointi- ja selvitystyötä, jotta asiakkailla olisi mahdollisuus päästä oikeiden palveluiden tai työllisyyden piiriin. Tällä on suuri merkitys myös koko perheen toimintaan ja talouteen.

Aikuisten sosiaalipalveluihin sijoittuu Satakunnan sovittelutoimisto. Sovittelu tarjoaa lakisääteisen mahdollisuuden käsitellä rikos- ja riita-asioita osapuolten välillä. Sovittelussa osapuolet kohtaavat toisensa sovittelijoiden läsnä ollessa ja saavat itse vaikuttaa asiansa ratkaisuun. Sovittelussa voidaan sopia muun muassa korvausasioista ja se voidaan ottaa huomioon syyteharkinnassa tai rangaistusta mitattaessa. Sovittelulla on erityistä merkitystä nuorten rikoksentekijöiden osalta.

Vammaispalvelu

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) tuli voimaan 1.1.2025. Vammaispalvelulaki on erityislaki, kuten lastensuojelulakikin. Lakia sovelletaan niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoituksen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä. Tämän lain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Vammaispalvelulaki on luonteeltaan toissijainen. Vammaisten henkilöiden palvelut järjestetään ensisijaisesti yleislakien perusteella. Hakijan tuloja ja varallisuutta ei palveluja myönnettäessä huomioida, vaan lähtökohdiana on aina vamman tai pitkäaikaisen sairauden aiheuttama haitta ja avun tarve.

Vammaispalveluissa on 0–17-vuotiaita asiakkaita 3.1.2025 tilaston mukaan 396.

Vammaispalveluista myönnettäviä palveluita ovat asumisen tuki, esteettömän asumisen tuki, erityinen osallisuuden tuki, henkilökohtainen apu, kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta, lapsen asumisen tuki, liikkumisen tuki, lyhytaikainen huolenpito, päivätoiminta, taloudellinen tuki, taloudellinen tuki hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle, tuettu päätöksenteko, vaativa moniammatillinen tuki ja valmennus.

Vaativan tuen osaamiskeskuksen palvelut

Vaativan tuen osaamiskeskuksen palveluiden tarkoitus on tukea vammaispalveluiden erityislainsäädännön mukaisesti asiakkaiden yksilöllistä tuen tarvetta. Asiakkaan tilanne voi edellyttää erityistä ammatillista osaamista ja yhteistyötä hänen osallisuutensa tai hänen itsemääräämisoikeutensa tai muiden perusoikeuksiensa toteutumisen tukemiseksi. Vaativan tuen osaamiskeskuksesta tuotetaan sekä koordinoitua vammaispalveluiden moniammatilliset palvelut sekä lakisääteisten työryhmien toiminta.

Pääsääntöisesti palvelut tuotetaan vammaispalveluiden vastaanottopalveluiden päätöksellä. Lisäksi vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen palveluita toteutetaan terveydenhuoltolain 29§:n mukaan lääkärin läheteellä erityisesti lapsille sekä nuorille. Vaativan tuen osaamiskeskuksessa tuotetaan avo- ja laitoshoidon palveluita.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Aikuisten toimialueeseen kuuluu myös mielenterveys- ja päihdepalvelut eli psykososiaalisen tuen yksikkö, toiminnallinen kuntoutus, avopäihdetyö, katkaisuhoido ja päihdekuntoutus sekä erilaiset asumispalvelut. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden vastuualueella hoidetaan myös lapsiperheiden vanhempien mielenterveyteen ja päihteisiin liittyviä ongelmia. Kaikki muut palvelut ovat suunnattu 18- vuotta täyttäneille paitsi psykososiaalisen tuen yksikön palvelut on tarkoitettu yli 22-vuotiaille.

Nuorten osuus päihdepalveluissa on noussut. Nuorten pääasiallisina päihteinä ovat laittomat huumeet ja pkv-lääkkeet. Alkoholi on nuorilla toissijainen päihde. Vuonna 2025 Satakunnan 350 opioidikorvaushoidossa olevasta alle 25-vuotiaita oli 25. Suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvontapisteiden eli ns. neulojenvaihtopisteiden noin 300 kävijästä noin 50 oli alle 25-vuotias vuonna 2025. Samana vuonna mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluyksiköissä asui 43 alle 25-vuotiaasta, joista 15 asui joko yhteisöllisessä tai ympärivuorokautisessa asumispalvelussa, muut asuivat tuetussa asumispalvelussa.

Päihdekartoitus on lastensuojelun tai lapsiperhepalveluiden tilaama kartoitus vanhemmalle tai vanhemmille, joiden päihteidenkäytöstä on herännyt huoli. Päihdekartoitusprosessissa keskustelua käydään lapsilähtöisesti niin, että tarkastellaan aikuisen päihteidenkäyttöä vanhemmuuden näkökulmasta. Keskustelussa pohditaan myös lasta suojaavia tekijöitä ja motivoidaan vanhempaa muutokseen. Päihdekartoitus toimii lastensuojelussa osana palvelutarpeen arviointia. Päihdekartoituskeskustelujen pohjana on motivoiva haastattelu ja voimavarakeskeinen ajattelu. Päihdekartoitus toimii parhaimmillaan ennaltaehkäisevänä väliintulona (ylisukupolvisuus, huostaanottojen välttäminen) ja muutoksen alkuun saattajana lapsiperheissä.

3.5.1.4. Yhteistyö erityistason palveluiden kanssa

Lastenpsykiatria

Lastenpsykiatria on erikoissairaanhoidon tasoista palvelua psyykkisesti kaikkein vaikeimmin oireileville alle 13-vuotiaille lapsille. Palveluihin pääsyyn tarvitaan lääkärin lähete. Kokonaispotilasmäärä vuosittain on lähes 750 potilasta ja uusia lähetteitä kirjoitetaan vajaa 350 vuodessa. Avohoitoon kuuluvat lastenpsykiatrian poliklinikka erikoistuneine työryhmineen (yleislastenpsykiatrian työryhmä, johon sisältyy akuuttityöryhmä, neuropsykiatrian työryhmä, pikkulapsipsykiatrian työryhmä ja sijoitettujen lasten työryhmä) sekä päiväyksikkö. Viikko-osasto on 6-paikkainen. Pääosa potilaista hoidetaan avohoidossa, ja vain 5 % vuosittaisista potilaista päätyy viikko-osastolle. Lastenpsykiatrian yksikössä yksilöllisen näkökulman lisäksi tutkimus, hoito ja kuntoutus on perhe- ja verkostokeskeistä. Potilaskohtaista yhteistyötä perhekeskusten tai lastensuojelutoimijoiden kanssa tehdään lähes kaikkien potilaiden kohdalla. Yhteisasiakkuuksia lastensuojelunkin kanssa on paljon, mutta useimmat potilaat ovat ainoastaan perhekeskusten asiakkaita.

Nuorisopsykiatria

Nuorisopsykiatria tarjoaa erikoissairaanhoidon tasoista palvelua psyykkisesti kaikkein vaikeimmin oireileville 13–22-vuotiaille nuorille. Palveluihin pääsyyn tarvitaan pääsääntöisesti lääkärin lähete (nuorisopsykiatrialle ohjaamiseen on omat lähetekriteerit). Vuositasolla nuorisopsykiatrialla

hoidetaan noin 2000 eri potilasta ja uusien lähetteen määrä vuodessa on noin 800. Nuorisopsykiatrian avohoitoon kuuluvat aluetyöryhmät (Pori, Rauma, Harjavalta-Huittinen ja Kankaanpää), sijoitettujen nuorten työryhmä (Silta-N), neuropsykiatrisen työryhmä ja toiminnallisen avohoidon yksikkö. Akuuttihoitosta vastaavat akuuttiyksikkö (poliklinikka ja päiväpaikat) sekä nuorisopsykiatrian osasto S0 (10-paikkainen kokovuorokausiosasto). Lisäksi nuorisopsykiatrialla on syömishäiriöyksikkö, missä hoidetaan potilaita 12-vuotiaista alkaen. 1.1.2025 aloitti alaikäisten päihde-tiimi, joka toimii nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun rajapinnassa niin, että työryhmässä on mukana asiantuntijoita molemmilta tahoilta.

Potilaskohtaisen yhteistyön lisäksi lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria tekevät yhteistyötä myös muulla tasolla sekä lastensuojelun että perhekeskusten kanssa. Yhteistyö on konsultatiivista, koulutuksellista ja tiettyjä toimintatapoja juurruttavaa. Yhteistyössä toteutetaan eräitä ryhmämuotoisia toimintoja.

Somaattinen lastensairauksien yksikkö

Somaattinen lastensairauksien yksikkö pitää sisällään kolme erikoisalaa: Lastentaudit, lasten kirurgia ja lastenneurologia. Yksikössä hoidetaan 0 – 16 (18)- vuotiaita lapsia ja nuoria. Palveluihin pääsyyn tarvitaan pääsääntöisesti lääkärin lähete. Lisäksi lastensairauksien yksikössä toimii myös perustason lasten päivystyspoliklinikka.

Vuositasolla lastensairauksien yksikköön tulee noin 4400 lähetettä ja avohoitokontakteja on noin 44 000, joista fyysisiä käyntejä noin 15 000. Lastensairauksien yksikössä on kaksi osastoa, joissa hoitopäiviä vuositasolla on noin 4 400.

Lastensairauksien yksikkö tekee potilaskohtaisen yhteistyön lisäksi yhteistyötä erityisesti perhekeskusten kanssa. Yhteistyö on konsultatiivista, koulutuksellista ja yhtenäisiin toimintatapoihin pyrkivää. Merkittävää on myös yhteistyö Turun Yliopistollisen sairaalan lastensairauksien yksikön kanssa.

3.5.2. Yhteistyö 3. sektorin kanssa

Perhekeskukset tekevät yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden sekä seurakuntien kanssa. Yhteistyö lisää ja vahvistaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattua ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia edistävää toimintaa sekä varhaisen tuen palveluita alueella matalalla kynnyksellä. Yhteistyön avulla voidaan muun muassa lisätä lapsiperheiden varhaista tukea, vahvistaa vanhempien jaksamista arjessa sekä jakaa tietoa, jolla voidaan vahvistaa lasten etua ja hyvinvoinnin toteutumista.

Monialainen ja monitoimijainen yhteistyö lasten, nuorten ja perheiden hyväksi edellyttää vahvoja, vuorovaikutuksellisia verkostoja, yhteistä suunnittelua sekä aktiivista ja oikea-aikaista tiedotusta ja viestintää eri toimijoiden välillä. Perhekeskusverkostot toimivat hyvänä yhteistyötapanana, jolloin jokainen toimija saa tuoda asioitaan esille ja yhteistyössä voidaan vastata alueen lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin.

Aktiivinen palvelutietovarannon ja Lähellä.fi:n seuranta (ammattilaiset) ja näiden päivittäminen (3.sektori.) on tärkeä osa tiedon ylläpitämistä ja kohderyhmän ohjausta oikeanlaisen tuen piiriin. Palveluketjujen kuvauksiin tehdään näkyväksi myös järjestöjen tarjoamat palvelut. 3. sektorin

toimijoiden nopeus ja ketteryys tukee kohderyhmän tarpeita. Yhteistyössä pyritään edelleen kehittämään tiedotusta ja tiedon löytämistä helpottavia keinoja, jotta kohderyhmän asiakasohjaus/palveluiden tarjoaminen olisi sujuvaa ja aktiivista. 3.sektori on edustettuna kaikissa hyvinvointialueen kohderyhmää koskevissa laajoissa työryhmissä.

3.5.3. Yhteistyö kuntien kanssa

Perhekeskusten ja kuntien välinen yhteistyö perustasolla on erittäin tärkeää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja auttamiseksi varhaisessa vaiheessa. Yhtä lailla yhteistyö erityispalveluiden ja kuntien toimijoiden kanssa on erittäin tärkeää myös korjaavien palveluiden ja toimien mahdollistamiseksi. Erityisesti sivistyspalveluiden ja perhekeskusten sotetoimijoiden toimivat käytänteet ja mahdollisimman kitkaton yhteistyö on tärkeää, jotta varhaiskasvatuksessa ja koulussa havaittuihin lapsen ja perheen haasteisiin pystytään puuttumaan mahdollisimman varhain. Myös nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, hyvinvointipalvelut sekä kuntien maahanmuuttoon ja hyte-toimintaan liittyvät toimijat ja palvelut ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita eri alueilla kaikissa lasten nuorten ja perheiden palveluissa.

Eri alueilla on erilaisia toimivia käytäntöjä. Hyviä käytäntöjä ja yhteistyörakenteita on pyritty jakamaan koko hyvinvointialueelle tarkoituksenmukaisella tavalla ja esimerkiksi perhekeskusverkotot, ja opiskeluhuollon ohjausryhmät ovat toiminnassa kaikissa perhekeskuksissa kuntien ja perhekeskuksen toimintarakenteena.

Perhekeskuskohtaisessa perhekeskusverkostossa kohdataan säännöllisesti ajankohtaisten asioiden äärellä, jotka koskettavat alueen lapsia, perheitä ja nuoria. Opiskeluhuollon perhekeskuskohtaiset ohjausryhmät ovat myös kunnan ja hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden toimialueen toimijoiden säännöllisiä yhteistyötapaamisia liittyen erityisesti opiskeluhuoltoon. Kohtaamispaikkatoiminta yhdistää toimijoita yli sektorirajojen kuntalaisten ja asukkaiden parhaaksi.

Näiden lisäksi eri alueilla on omia foorumeita kunnan sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimialueen yhteistyön vahvistamiseksi liittyen mm. varhaiskasvatusikäisiin sekä nuoriin.

3.5.4. Yhteistyö poliisin kanssa

Hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden palvelut tekevät monenlaista yhteistyötä poliisin kanssa.

Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, mikä on sisällytetty perhekeskuksen rakenteisiin. Toimintaa ohjaa sisäministeriön julkaisema Ankkuritoiminnan -käsikirja. Toiminta kohdistuu nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, rikosten ennalta ehkäisemiseen ja jo alkaneen rikoskierteen katkaisemiseen. Toimintaa toteutetaan eri ammattilaisten (sote + poliisi) yhteisellä tiimimallilla.

Ankkurin lisäksi yhteistyötä tehdään myös monissa muissa tilanteissa. Poliisi voi toimia virka-apuna mm. perheväkivalta-asioissa tai laitoksessa asuvan nuoren karkumatkojen selvittämisessä. Poliisi on mukana Marak-työryhmässä eli moniammatillisessa riskienarviointikokouksessa parisuhdeväkivaltaan liittyen. Poliisi tarjoaa konsultaatiota viranomaisille mm. Ankkuritoimintaan ja lapsirikostutkintaan. Poliisilla myös muuta ennalta estävää toimintaa ja nuorisovalvontaa, mikä

tukee Hyvinvointialueen ennaltaehkäisevää työtä ja mitä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyönä.

Poliisi pyrkii tunnistamaan ne työryhmät ja sidosryhmien pyynnöt, joihin poliisin on syytä osallistua tasapuolisesti koko hyvinvointialueella. Tätä osallistumisen linjaa poliisi pyrkii tarkastelemaan koko ajan resurssit ja alueen turvallisuuteen liittyvä tilannekuva huomioiden.

3.5.5. Yhteistyö palveluntuottajien kanssa

Lasten, nuorten ja perheiden toimialueella tehdään paljon yhteistyötä myös erilaisten palveluntuottajien kanssa, niin suurten toimijoiden kuin yksityisyrittäjienkin kanssa. Ostettavia palveluita ovat esim. terapiaosaamista, perhetyötä, tukisuhdetoimintaa, lasten laitoshoidoa, psykologi- ja lääkäripalveluita sekä työnohjauspalveluita.

Vuoden 2025 aikana on otettu käyttöön palse.fi palvelusetelijärjestelmä ja palveluseteliyrittäjiksi on hakeutunut useita toimijoita. Lapsia, nuoria ja perheitä koskettavia palveluseteleitä on mm. kuntoutuksen, koululaisten näöntutkimuksen ja lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelit. Hyvinvointialueelta asiakkaalle myönnetään palveluseteli, asiakas hakeutuu valitsemalleen palvelusetelituottajalle Parastapalvelua.fi- sivun kautta, joka toteuttaa sovitun palvelun ja yritys laskuttaa tästä hyvinvointialuetta sovittujen hintojen mukaisesti.

Satakunnan hyvinvointialueelle on voimassa olevat kilpailutetut sopimuskokonaisuudet koskien sosiaalihoitolain (1301/2014) ja lastensuojelulain (417/2007) tarkoittamia lapsiperheiden ja lastensuojelun avohuollon ja sosiaalihoollon palveluita (perhetyö, tehostettu perhetyö, ammatillinen tukihenkilötoiminta, valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot ja perhekuntoutus) sekä lastensuojelun sijaishuollon palveluita (ammatillinen perhekotihoidosta, perustason-, erityystason- ja vaativan tason laitoshoido). Jatkossakin ostopalvelut pyritään hankkimaan pääasiassa dynaamisen kilpailutuksen kautta täydentämään hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa.

4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA SEURANTA

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet on laadittu vastaamaan Satakunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteisiin, jotka ilmenevät tämän asiakirjan nykytilakuvauksessa. Lisäksi tavoitteet ovat alueellisen hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosan 2026–2029 pääteemojen mukaiset, eli elintavat, mielen hyvinvointi ja osallisuus sekä turvallinen ja mielekäs arki. Näiden teemojen alle on muodostettu seuraavat tavoitteet:

1. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvään uneen
2. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen mahdollisuuksia
3. Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden turvallisuus lisääntyy
4. Yhteistyön lisääntyminen eri ammattilaisten ja tahojen kanssa, jotka tuottavat Satakunnassa palveluja lapsille, nuorille ja perheille

Suunnitelmataulukoissa (katso seuraava sivu) on esitetty tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja seuranta. Toteutuksesta vastaa lasten, nuorten ja perheiden toimiala. Toteutumista ja mittareita seurataan muun muassa lasten, nuorten ja perheiden laajennetussa johtoryhmässä sekä vuosittain osana alueellisen hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosan raportointia aluevaltuustolle.

4.1. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvään uneen

LAPSET JA NUORET			
Elintavat			
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Seuranta
Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia hyvään ravitsemukseen, fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvään uneen	Neuvokas perhe mallin käyttöönoton laajentaminen lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville.	THL:n tilasto ylipainoisista lapsista (ylipainon ml. Lihavuus yleisyys eri ikäisillä lapsilla) Kouluterveyskyselyn tulokset liikkumisesta (vähintään tunnin päivässä liikkuvien %-osuus eri oppilasryhmissä) ja omasta hyvinvoinnin kokemuksesta MOVE-mittausten tulokset (oppilaista se %-osuus, jolla heikko fyysinen toimintakyky)	Vuosittain, hyvinvointialueen LNP laajennetussa johtoryhmässä, esihenkilöpalavereissa
	Unineuvolan käyttöönoton vakiinnuttaminen hyvinvointialueella	Unineuvolan asiakasmäärät ja käyntimäärät	
	Elintapaohjauksen toimintamallin juurruttaminen: resurssointi, palveluohjaus ja yhtenäistäminen lasten, nuorten ja perheiden toimialueella	Käyntitilastot elintapaohjauksessa	

4.2. Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen mahdollisuuksia

LAPSET JA NUORET Mielen hyvinvointi ja osallisuus			
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Seuranta
Lisätään Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen mahdollisuuksia	Psykososiaalisten menetelmien hyödyntäminen lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville matalalla kynnyksellä	Käyttöön otettujen TE-menetelmien määrä, koulutettujen ammattilaisten määrä, menetelmienohjelmiin osallistuneiden asiakkaiden määrä, kouluterveyskyselyn tulokset lasten ja nuorten kokemasta mielenterveydestä (kouluterveyskysely)	Vuosittain, hyvinvointialueen LNP laajennetussa johtoryhmässä, esihenkilöpalavereissa (Koulu-terveyskyselyn tulokset kahden vuoden välein) THL Fonlapset kysely kahden vuoden välein
	Alaikäisten päihdetiimin toiminnan vakiinnuttaminen ja palveluohjauksen vahvistaminen	Asiakasmäärät ja viimesijaisten palveluiden välttyminen Palvelukuvaukset laadittu ja julkaistu KYLLÄ/EI	
	Erilaisten ryhmäohjausten ja vertais-ryhmätoimintojen palvelukuvausten laadinta ja kuvausten julkaisu esimerkiksi vanhemmuuden tuessa	Osallistujamäärät (esim. Ihmeelliset vuodet, Strategia, isäneuvola, lastensuojelun isäryhmä, voimaneidot, sateenkaarinuorten ryhmä, luovat työpajat, art, perhekeskus/lastensuojelu/lpsy/npsy yhteiset ryhmät, kohtaamispaikkatoiminta jne.)	
	Koulutettujen kokemusosaajien käytön koordinaation kehittäminen ja yhtenäistäminen	Koulutettujen kokemusosaajien käytäntöjen käyttöönotto KYLLÄ/EI	
	Nepsy-valmennuksen palveluohjauksen ja käyttöönoton vakiinnuttaminen lasten, nuorten ja perheiden palveluille	Nepsy-valmennuksen asiakasmäärä	

	Lastenneuvolassa ja kouluterveydenhuollossa tehdään terveystarkastukset jokaiselle ikäluokalle, ja selvitetään tuen tarve poisjäävien osalta	HYTE-kerroin: Lastenneuvolan terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve HYTE-kerroin: Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksista poisjääneiden tuen tarve	Toimialakohtaisissa HYTE-ryhmissä seurataan kolme kertaa vuodessa HYTE-kerrointa
--	--	---	--

4.3. Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden turvallisuus lisääntyy

LAPSET JA NUORET Turvallinen ja mielekäs arki			
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Seuranta
Satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden turvallisuus lisääntyy	Kts. laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosa 2026–2029, mm. lähisuuhdeväkivallan ehkäisystä ja yhteistyöstä	Kts. laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosa 2026–2029	Kts. laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosa 2026–2029
	Kts. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma mm. kiusaamisen ja väkivallan vastaisesta työstä	Kts. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma	Kts. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma
	Seksuaaliturvallisuusneuvonnan kehittäminen kouluttamalla terveydenhoitajia seksuaalineuvojiksi ja lisäämällä hyvinvointialueen sekä järjestöyhteistyötä	Koulutetut seksuaalineuvojat hyvinvointialueella	Vuosittain, hyvinvointialueen LNP laajennetussa johtoryhmässä
	Lasten ja nuorten rikollisen käyttäytymisen ehkäisemiseksi kehitetään ja yhtenäistetään toimintamalleja esim. Ankkuritoiminnassa.	Uusia toimintamalleja otettu käyttöön Satakuntassa KYLLÄ/EI	Vuosittain, hyvinvointialueen LNP laajennetussa johtoryhmässä

4.4. Yhteistyön lisääntyminen eri ammattilaisten ja tahojen kanssa, jotka tuottavat Satakunnassa palveluja lapsille, nuorille ja perheille

LAPSET JA NUORET			
Satakunnan hyvinvointitoimijoiden yhteistyörakenteet			
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Seuranta
Yhteistyön lisääntyminen eri ammattilaisten ja tahojen kanssa, jotka tuottavat Satakunnassa palveluja lapsille, nuorille ja perheille	Perhekeskusten ja lastensuojelun välisen yhteistyön tehostaminen	Yhteiset toimintamallit ja yhteistyöfoorumit	Vuosittain, hyvinvointialueen LNP laajennetussa johtoryhmässä
	3. sektorin palvelujen näkyminen/lisääminen palvelutarjottimiin, järjestöavustusten kohdentaminen ha:n työtä tukevaksi	Kuinka monessa palvelukuvauksessa näkyy 3. sektorin rooli, järjestöavustusten euromääräinen kohdentuminen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin, jotka tukevat ha:n työtä ja osaamista	
	Digitaalisten kanavien kehittäminen ja ylläpito asiakkaille ja kaikille hyvinvointitoimijoille käytettäväksi		
	Perhekeskusverkostojen toiminnan selkeyttäminen ja kehittäminen	Perhekeskusverkostojen toiminta selkeytetty ja kehitetty KYLLÄ/EI Kuinka monta perhekeskusverkostoa toimii, niiden kokoontumiset ja yhteiset alueelliset saavutukset	
	Satakunnan eri hyvinvointitoimijoiden työnjaon kuvaaminen ja selkiyttäminen esimerkiksi Pikku Sisukas- ja Sisukastoiminnan laajentaminen sekä laaditaan opiskeluhuollon viestintäsuunnitelma	Työnjako kuvattu KYLLÄ/EI Laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosan mukainen tavoite HYTE-toimijoiden työnjaon kuvaamisesta on tehty KYLLÄ/EI Monessako koulussa ja varhaiskasvatuksessa on käytössä Pikku Sisukas- ja sisukastoiminta Opiskeluhuollon viestintäsuunnitelma laadittu KYLLÄ/EI	

5. LÄHTEET

Inkinen, T., Lorentz, H., & Nortamo, J. (2023). Osallisuuden edellytykset ja niiden arviointi Yhdessä aikuisuuteen-Elämässä eteenpäin -hankkeessa (s. 5). Pesäpuu ry. <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2023/05/YEE-hankkeen-loppuraportti-2023.pdf>

Isotalo, A. (toim). (2023). Väkiältä nuorten seurustelusuhteissa – Kyselytutkimuksen tuloksia. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/149699/978-952-03-2936-5.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Kansallinen lapsistrategia www-sivut. (n.d.). <https://lapsistrategia.fi/>

Laki hyvinvointialueesta 29 §, 611/2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210611>

Lastensuojelulaki 417/2007, 12 §. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Lounais-Suomen aluehallintovirasto. (2023). Lounais-Suomen alueen nuorten elinolokatsaus 2023. <https://avi.fi>

Satakunnan hyvinvointialue. (2025). Satakunnan hyvinvointialueen demografinen kehitys, kilpailukyky ja tulevaisuus.

Satakunnan hyvinvointialue. (2025). Laaja alueellinen hyvinvointikertomus 2025–2029: Kertomusosa. <https://www.hyvinvointikertomus.fi/preview/22843694339>

Sosiaalinen raportointi. (2025). Puolivuosikatsaus 2025.

Sotkanet. (n.d.). Tilastoja ja indikaattoreita hyvinvoinnista. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://sotkanet.fi>

Suomen perustuslaki 2 §, 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (n.d.). <https://thl.fi>

Tilastokeskus. (n.d.). <https://tilastokeskus.fi>

YK. (1989). Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimus. <https://lapsiasia.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2025). Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>